

Trendien päivitystä ja globaali kirjastokartta 82. IFLA:n konferenssissa

POSTED ON **3.11.2016** BY **SAMU KYTÖJOKI**

Kirjastoalan kattojärjestö [IFLA](#):n vuosittainen informaatio- ja kirjastoalan [WLIC-konferenssi](#) järjestettiin elokuussa 2016 jo 82. kertaa. Tänä vuonna tapahtumapaikkana toimi Ohion pääkaupunki Columbus Yhdysvalloissa, tunnettu myös [OCLC:n](#) ja [Chemical Abstractsin](#) kotiseutuna. Konferenssiin osallistui noin 3100 kirjastoammattilaista 137 maasta ympäri maailman. Heistä huolehti 386 vapaaehtoista.

Osallistujia ilahdutti ja inspiroi presidentti **Barack Obaman** [kirjallinen tervehdys](#) osallistujille. Hän kertoi konferenssin muistuttavan meitä kaikkia velvollisuudestamme rakentaa tulevaisuutta, jossa kaikilla on oikeus sekä saada että tuottaa tietoa. Tämä tulevaisuus on täynnä mahdollisuuksia.

IFLA:n uusi pääsihteeri **Gerald Leitner** haluaa tehdä IFLA:sta vieläkin osallistuvamman ja osallistavamman. Ensimmäisessä konferenssissaan IFLAssa pitkään toiminut puheenjohtaja iloitsi uudesta alusta dynaamisen järjestön johdossa. Hänen tavoitteensa on, että IFLA kartoittaa kaikki maailman kirjastot ja tekee niistä kartan.

Viime vuonna Kapkaupungissa IFLA:n puheenjohtaja **Donna Scheeder** pyysi koko kirjastokenttää tarttumaan toimeen: kehitetään ammattitaitoamme ja kirjastojamme vielä paremmiksi. Columbuksessa hän totesi [avajaispuheessaan](#), että hänen pyyntöönsä oli tartuttu ja ympäri maailman kirjastonhoitajat ovat tehneet kirjastoistaan entistäkin enemmän yhteisölleen omistautuneita olennaisia toimijoita.

Vuonna 2013 julkaistu [IFLA Trend Report](#) on herättänyt keskustelua ja pohdintoja kirjastojen tulevaisuudesta. Se on käännetty 14 kielelle ja sen inspiroimana on järjestetty yli 60 keskustelutilaisuutta yli 30 maassa. Keskustelua on nyt koottu [raportin päivitykseksi](#), joka julkaistiin elokuussa 2016.

Helsingin yliopiston kirjasto IFLAssa

Helsingin yliopiston kirjastosta konferenssiin osallistuivat **Marja Hirn** ja **Johanna Lahikainen**. Palvelujohtaja Hirn, joka on IFLA:n [Acquisition and Collection Development](#) -työryhmän jäsen, osallistui ryhmänsä toimintaan ja [Libraries as Publishers](#) -satelliittikokoukseen Ann Arborissa, Michiganissa. Hän vieraili myös University of Chicago Libraryssa ja tapasi paikallisia kollegoita.

Tietoasiantuntija Johanna Lahikainen piti esityksen kirjaston altmetriikka-pilotista *Social Science Libraries* -ryhmän järjestämässä sessiossa ja osallistui työryhmän kokouksiin, joissa suunniteltiin ohjelmaa ensi vuodelle.

Sekä Marjalle että Johannalle oli myönnetty osallistumista varten Kirjastosäätiön matka-apuraha. Oli hyödyllistä ja mukavaa tavata tuttuja ja uusia kollegoita, joiden kanssa voi myöhemmin keskustella sähköpostitse erilaisista ajankohtaisista asioista.

Painetut kokoelmat työskentelytilan tieltä

Yliopistokirjastojen painettujen kokoelmien karsinnan teemoihin paneuduttiin *Shedding Light on the Reverse Side of Acquisitions – Using Deselection to Build Stronger Collections* -sessiossa pohjois-amerikkalaisin ja ugandalaisin voimin. Karsintatyön käynnistämisen syyt ovat samankaltaisia kaikkialla: Kirjasto muuttaa uusiin tiloihin, halutaan hillitä kirjaston tilakustannusten kasvua ja vapauttaa tilaa opiskelijoiden ja tutkijoiden työskentelytiloja varten.

Esiintyjät pitivät tärkeänä sitä, että ennen projektin aloittamista tehdään huolelliset analyysit ja suunnitelmat sekä huolehditaan siitä, että karsinnan kriteerit, päätöksenteko ja prosessit ovat läpinäkyviä ja niistä viestitään yliopistoyhteisölle. Tutkijoilta on myös pyydetty kommentteja karsintalistalla olevista aineistoista, sillä monografioiden karsinnat usein herättävät erityisesti kirjavaltaisten tieteenalojen käyttäjissä huolta.

Kanadalaisessa Concordia-yliopistossa on tehty meilläkin tuttua karsintaa. Painettuja käsikirjoja ja hakuteoksia poistettiin vähäisen käytön takia, samoin painetut versiot sarjoista, joista e-versio jo oli ollut käytössä. Julkishallinnon tuottamista painetuista julkaisuista he suurelta osin myös luopuivat, sillä suuri osa on avoimesti saatavana elektronisena tai painettuna lähialueen muissa kirjastoissa.

Yhdysvalloissa on alkamassa kiinnostava uusi [Ivy Plus –kirjastojen kokoelmayhteistyöhanke](#), jonka alkamista Chicagon yliopiston kirjastossa odotettiin innolla. Verkostossa on mukana 13 Yhdysvaltain huippuyliopistoa ja hankkeen vetäjä rekrytoitiin tänä kesänä.

Chicagon yliopiston kirjasto

IFLA-konferenssin ja sen satelliittikonferenssien yhteydessä päästään usein kierroksille läheisiin kirjastoihin. Tänä vuonna tiemme vei Chicagon ja Ohio State -yliopistojen kirjastoihin.

[Chicagon yliopisto](#) on USA:n huippuyliopistoja, jonka [Times High Education -ranking](#) on humanities ja social sciences -aloilla 7.-8. Yliopisto on ylpeä kirjastostaan. Syviä ja laajoja painettuja kokoelmia erityisesti humanistis-yhteiskuntatieteellisiltä aloilta ei juuri karsita, sillä ne on sijoitettu automatisoituun tiivisvarastoon Mansueto-kirjastorakennukseen. ”Scan and deliver” -aineistonvälitys omista painetuista kokoelmista näyttää hyvin organisoidulta ja palvelu on ilmaista yliopistolaisille.

Painettuja kirjoja hankitaan paljon, sillä yliopiston kielivalikoima on laaja ja muu kuin englanninkielinen e-kirjatarjonta ei usein ole riittävä. E-kirjoja lisensoidaan, silloin kun e-versio on saatavilla. He ovat käyttäneet samoja uusia e-kirjojen hankintamalleja kuin me. Aineistobudjetin allokoinnissa he ovat kokeilleet tapaa, jossa määrärahan käyttöä suunnitellaan aiempaa laajemmissa tieteenalakokonaisuuksissa. Asiantuntijat voivat määrärahaan sisällä tehdä priorisointeja uusista ja lopetettavista lehti- ja tietokantatilauksista sekä kirjahankintaan käytettävästä rahasta tieteenalakokonaisuuden näkökulmasta. Monitieteisten e-aineistopakettien alakohtaiset kustannusosuudet arvioidaan. E-aineistojen ”kokoelmatyöt” hoidetaan vielä liian paljon erillisenä painetun aineiston kokoelmatyöstä ja asiaan toivottiin parannusta.

University of Chicago Libraryn henkilöstön osaamisen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tarkoitus on, että mahdollisimman monet kirjastolaisista tietäisivät perusasiat uusista ja kehittymässä olevista palveluista. Ao. asiantuntijat perehdyttävät ja kouluttavat kollegoita erilaisilla joustavilla tavoilla: brown bag -tapaamiset, esitykset, keskustelut, asiakkaille laaditut Libguides-oppaat.

Ohio State –yliopiston kampus oli vehreä ja sen puut jopa satoja vuosia vanhoja.

Ohio State Universityn kirjastot

Yksi konferenssin jälkeisistä kierroksista vei [Ohio State -yliopiston](#) kolmeen kirjastoon: humanistisia ja taiteen erikoiskokoelmia säilyttävään [Thompson Libraryyn](#), [Billy Ireland-sarjakuvakirjastoon](#) ja [Research Commons](#) –tutkijatilaan.

Tutkijoiden Research Commons -tilassa on huoneita opetukseen, ryhmätyöskentelyyn ja keskusteluun. Siellä pidetään aamiaisia ja päiväkahveja, joihin tutkijat voivat tulla piipahtamaan tai pidemmäksi aikaa. Tutkija voi tulla kysymään asiantuntijoita tutkimusdatasta, bibliometriikasta, tutkimusrahoituksesta, avoimesta julkaisemisesta, tekijänoikeuskysymyksistä ja kaikesta tutkimukseen liittyvästä joko sopimalla ajan etukäteen tai vain kävelemällä sisään.

Asiantuntijapäivystäjänä ei ole vain kirjastoammattilaisia vaan myös juristeja ja it- asiantuntijoita, ideana se, että tutkija saa mahdollisimman monta palvelua saman katon alta, riippumatta kysymyksiin vastaajan sijoittumisesta organisaatioon.

– Tämä ei kyllä ole oikea kirjasto, kun täällä ei ole yhtään kirjaa, sanoi yksi kierroksen vierailijoista, yhdysvaltalainen kirjastonhoitaja yleisestä kirjastosta. – Voisiko tänne tuoda edes yhden hyllyn, jossa olisi käsikirjoja, kysyi toinen vierailija.

Tieteellisten kirjastojen edustajille ei ollut niin mahdoton ajatus, että yksi kampuksen kirjastoista tarjoaa vain elektronisia aineistoja ja erilaisia asiantuntijapalveluita tutkijoille. Näin muuttuvat ajat ja kirjastot. Tieto ja ammattitaidon tärkeys kuitenkin pysyvät.

Kuvia konferenssimatkalta

Billy Ireland

–sarjakuvakirjasto omistaa maailman suurimman sarjakuvakokoelman. Sen tukijoihin kuuluu mm. Tenavat-sarjakuvan luoja Charles M. Schultzin perhe, jonka viiden miljoonan dollarin lahjoitus mahdollisti kirjastolle hienot uudet tilat.

Mikä

IFLA:ssa on parasta? Johanna Lahikainen ja Antti Sauli viestintää hoitavien vapaaehtoisten haastateltavina.

Konferenssissa oli esillä 206 posteria. Tässä omastaan kertoivat Araceli García-Martín (vas.) ja Kayo Denda (oik.), jotka edustivat IFLA:n yhteiskuntatieteellisten kirjastojen ryhmää sekä Odile Dupont (kesk.) teologisten kirjastojen erityisryhmästä.

Akrobaatteja

konferenssin avajaisissa.

Terapiakoiria

sai rapsuttaa.

Columbuksen pääkirjaston remontti oli juuri valmistunut ja paikalliset kirjastonhoitajat olivat hyvin ylpeitä kirjastostaan – syystäkin. Arvokkaan iäkkään ulkokuoren sisällä on moderni kirjasto.

portaissa oli maalauksia.

Pääkirjaston

Millaiset

vaatimukset Thompson Libraryssa on kirjastonhoitajalle, kysyivät IFLA-vieraat. Esittelijä kertoi, että he olivat juuri rekrytoineet uuden asiantuntijan, joka osaa arabiaa ja on väitellyt

Dear Doran,

I'm so sorry to be so long in replying to you but in addition to work and travel and Bill's act I find motherhood incredibly absorbing. I never imagined I'd be as captivated as I am. Chelsea Victoria loves like Winston Churchill which at least directs inquiry to why we named her after the London subway. We really just loved the sound and feel of the words. I loved 1960's song called "Chelsea Morning". She will be free to call herself South Kensington if she

I have enclosed a copy of The Consent Decree. Arkansas prison litigation. The Compliance Coordinator, Stephen LaPlante, has just issued another report which includes substantial progress toward meeting the demands and those of the system itself has been made. Areas still need concentration: mental health services need a separate unit; disciplinary procedures constitutional but not always uniformly applied. Number of uniformed guards need to be decreased. Each of these problems is being addressed by the Board of Corrections (separate from Governor's Office), the Governor and will be presented to 1981 legislature for the necessary funding. No other prison system has been so successful in meeting Arkansas has since 1981.

arabiankielisistä käsikirjoituksista.

Ohio State

Universityn Thompson Library -erikoiskokoelmakirjastossa oli Hillary Clintonin kirje kirjailija ja

journalisti Jessica Mitfordille heinäkuussa 1980.

German Villagessa, saksalaisessa kaupunginosassa, sijaitti kirjanystävän unelma: 32 huoneen kirjakauppa The Book Loft.

Teksti ja kuvat

Marja Hirn

palvelujohtaja, saatavuuspalvelut

Johanna Lahikainen

tietoasiantuntija